

DOI: 10.31866/2410-1176.41.2019.188701

УДК 738.3:[7.04:2

**САКРАЛЬНИЙ ОБРАЗ
КОСІВСЬКОЇ МАЛЬОВАНОЇ
КЕРАМІКИ**Гринюк Марія Миколаївна^{1а},
Чорний Микола Орестович^{2б}¹Кандидат мистецтвознавства, доцент,
ORCID: 0000-0001-8804-0135,
e-mail: mariagrinykua@gmail.com,²Аспірант, майстер художньої кераміки,
ORCID: 0000-0002-2002-6502,
e-mail: mikolachornii@gmail.com,^аКосівський інститут
прикладного-декоративного мистецтва
Львівської національної академії мистецтв,
вул. Міцкевича, 2, Косів, Україна, 78600
^бНаціональна академія
образотворчого мистецтва і архітектури,
вул. Вознесенський узвіз, 20, Київ, Україна, 04053

Мета дослідження – з'ясувати серед орнаментально-сюжетної палітри розписів у косівській мальованій кераміці сакральний образний зміст тематичних сюжетних композицій; відобразити етапи розвитку цього жанру в декорванні косівської мальованої кераміки. У методології дослідження використано метод порівняного аналізу форм, способів декорування та призначення виробів ХІХ–ХХІ ст. Наукова новизна. Уперше локалізовано сюжетну палітру розписів у косівській мальованій кераміці в контексті сакральної тематики, оскільки означена тема ще не розглядалася в мистецтвознавстві як окреме питання. Акцентовано увагу на особливостях художнього розпису керамічних виробів залежно від призначення і застосування їх в літургії православних чи католицьких храмів та у вжитку хатніх інтер'єрів. Висновки. Виявлено, що сакральна тематика в мальованій кераміці міста Косів (Івано-Франківська область) мала значне поширення і стала затребуваною в середині ХІХ – на початку ХХІ ст. Особливого образного змісту вироби релігійного характеру набули сьогодні. У більшості випадків вони призначені для облаштування житлових інтер'єрів або ж є подарунковими речами, сувенірами. Серед асортименту виробів релігійного призначення найбільш вираженим та вживаним у церковній літургії, домашньому вжитку й обрядовості був свічник (найбільшу популярність мав свічник-трійця) та «кропільнички», які слугували для інтер'єру храмів римо-католицького віросповідання. Інші сакральні вироби (ікони, миски із зображенням святих) виготовлялися для хатнього інтер'єру, вони були неканонічними. Гуцульська мальована кераміка в творах сучасних місцевих керамістів набула нового образного забарвлення.

Ключові слова: мальована кераміка; косівські майстри; сакральна тематика; кахлі; іконопис; сюжетні композиції; етномистецтво Гуцульщини

Вступ

Збереження та примноження культурної національної спадщини є запорукою утвердження ідентичності й самовизначення нації. Культура і мистецтво в сукупності своїх ідеологічних чинників (народні традиції і фольклор, історія, мова, кіно, ремесла й ін.) завжди були і є локомотивом стабільного розвитку та існування держави як такої.

І саме на таких, на перший погляд, консервативних, але незмінних (сталих) цінностях віками розбудовувалася самовиражена й неповторна етнокультура Гуцульщини (Арсенич та ін., 1987; Пацай, 2018). Насамперед гуцули бережуть свої прадавні духовні ідеали, що простежується в їхніх віруваннях, народній творчості, семантиці та символіці орнаментальних мотивів тощо.

Наукова новизна роботи полягає у дослідженні особливостей художнього розпису керамічних виробів сакральної тематики залежно від призначення і застосування в літургії православних чи католицьких храмів та у вжитку хатніх інтер'єрів.

Хронологічні рамки дослідження охоплюють середину XIX – поч. XXI ст. як період найбільшого розквіту місцевої мальованої кераміки та сучасні тенденції релігійної тематики в розписах косівських гончарів. Свідомо у своїх дослідженнях оминаємо радянський період, коли існувала певна цензура на публікації подібного змісту. Тому науковці та майстри намагалися уникати або поспіхом торкатися релігійної тематики. Зокрема, О. Слободян (1982) в альбомі «Павлина Цвілик» наводить відомості про свічники тільки в переліку робіт майстрині: «Вази, калачі, свічники, фруктівниці, питні набори, дзбанки та інші тогочасні роботи – це досконалі зразки художньої кераміки ...». Ю. Лащук у роботі «Гуцульська кераміка» (1956) теж скупко згадує сакральні мотиви, даючи, насамперед, характеристику технік декорування і технології місцевої кераміки. Найбільшої уваги заслуговують дослідження сучасних науковців Агнії Колупаєвої (2012), Галини Івашків (2012) та Василя Сивака. Так, А. Колупаєва (2012) зосереджує увагу на основних періодах історії української церковно-обрядової кераміки, яка «відома на теренах України ще з ранньохристиянських часів (IV– поч. VII ст.)», а з XI ст. серед асортименту спостерігаємо «керамічні хрести, ікони, церковний посуд, світильники, кадильниці, кропильниці, скульптуру та деякі інші вироби церковного призначення» (с. 469).

Мета статті

Метою статті є аналіз образного змісту «сакрального світу» в тематичних композиціях ритованої косівської кераміки; відображення етапів розвитку цього жанру в декоруванні косівської мальованої кераміки.

Виклад матеріалу дослідження

Серед великого розмаїття ремесел найбільш значним явищем у народній творчості гуцулів стала місцева мальована кераміка. Прадавнє мистецтво обпаленої і розмальованої глини в горян відзначено відбитком яскравої особливості та неповторності. Серед багатства рослинної й геометричної орнаментики розпису в косівській кераміці все ж таки перевагу слід віддати сюжетним мотивам. Саме тут майстер відкриває потаємні відтінки своєї душі й характеру, відображаючи навколишній світ так, як сприймає його уявлення і фантазія.

Сцени із зображенням людей, тварин, архітектурних мотивів гончарі зображують на різноманітних виробах: боклагах, плесканцях, тарелях, мисках, дзбанках тощо. Але найбільш типовим і вигідним місцем розпису сюжетних композицій були і залишаються кахлі. Прямокутна чи квадратна поверхня кахляних плит надавала майстру свободу розвитку думки. Інколи один сюжет міг розвиватися на кількох кахлях. Особливо це спостерігаємо на кахляних гуцульських печах середини XIX ст. у творчості О. Бахматюка та братів Баранюків («Колісниця з цісарем», «Австрійське військо» й ін.). Коло тем, що охоплювали розписи, безкінечне. Здається, що все життя гуцула відображено в невеликих, простодушних, як лубок, картинках, у яких сплелися дійсність і вигадка, проза і мрії про щастя (Гоберман, 1980, с. 23).

Здебільшого сакральні вироби (ікони, миски із зображенням святих) виконувалися для хатнього інтер'єру, оскільки вони були узагальненими, неканонічними. Найбільш поширеними в розписах майстрів були образи Святого Миколая, Богородиці, так як ці святі є улюбленими покровителями гуцулів. Мабуть, тому й на кахлях XIX ст. пістинських майстрів (передмістя Косова) Гаврилів, Табахарнюка першими зображеннями святих були образи Богородиці та Богородиці з дитям.

Зображення церков, дзвіниць, дзвонарів увійшло в творчість інших відомих кахлярів: О. Бахматюка, П. Баранюка, П. Кошака. Тут бачимо три- і п'ятибанні церкви, а також костели, характерною прикметою яких є намальований в центрі верхньої частини круг, розчленований або нерозчленований на частини, що імітує собою розетку псевдоготичного стилю. Архітектурні композиції здебільшого заповнювали суцільною декоративною плямою всю площину кахлі, майже без доповнюючих елементів.

Багато сюжетно-релігійних композицій застосовував у своїй творчості Олекса Бахматюк, що досягнув вершин слави серед кахлярів Косівщини на піку XIX ст.

Сакральні сюжети вирізнялися особливістю образної мови на кахлевих гуцульських печах. Послідовність викладених кахель на печі підпорядкована певному ритму. Це підкреслюється завершенням з фронтонів і кутовими прикрасами над комином. Розписані кахлі обов'язково розташовувалися зверху

донизу згідно зі значимістю сюжетів. Найважливішим є перший ряд згори. По центру майже завжди був святий (у гуцулів – Миколай Чудотворець): він вважався оберегом, до нього зверталися з різними проханнями. По обидва боки ставилися кахлі з релігійним сюжетом, соціальної чи державної важливості (наприклад, із зображенням церкви, дзвонів). Далі йшли зображення побутових сцен: орач і люлькою, мисливці, які вирушили на полювання тощо. «Популярні святі – Микола, Катерина, Варвара, Кирило, Мефодій, пізніше Богородиця – зображувалися на кахлях так само, як це робилося на іконах того часу» (Скаченко & Гринюк, 2014, с. 63).

Не відступаючи від місцевої традиції, що склалася ще на початку XIX ст., гончарі, особливо О. Бахматюк, на кожній своїй печі неодмінно малював зображення святого Миколая, із сакральними атрибутами в руках, із німбом довкола голови. Обабіч голови проставлялись по дві цифри, які означали дату виконання печі.

Традиції місцевого іконопису проглядають також із зображень церков з трьома або п'ятьма банями та малюнка дзвіниці, де один або два дзвонарі тягнуть мотузками серцевини дзвонів.

Серед асортиментів виробу релігійного призначення найбільш вираженим і вживаним у церковній літургії, домашньому вжитку, обрядовості був і залишається свічник. Залежно від призначення свічники набувають різних форм. І серед них найбільшої популярності набув свічник-трійця. Трійця – окрема типологічна підгрупа свічників, що виходить за межі церковно-літургійного простору на Гуцульщині. Щороку на свято Водохрестя відбувається освячення води. З церкви приносять великого церковного свічника-трійцю, запалюють на ньому свічки, занурюють свічками в ополонку і знову запалюють свічки. Так повторюють тричі. Всі парафіяни приходять на богослужіння до ополонки зі своєю трійцею. Після освячення води кожен газда чи газдиня занурюють свою трійцю у воду і припалюють свічки вже від церковних. У цих обрядах із водою і вогнем відчувуються прадавні відголоски язичницьких вірувань. Звідси в тектоніці трійць помітні дивовижні риси синкретизму.

Трійці у XVIII–XIX ст. переважно були поширені в Карпатах і на Прикарпатті, тобто в етнографічних районах Бойківщини, Опілля, Гуцульщини, Лемківщини, Покуття. У гуцульських трійцях закладено кілька концептуальних міфологічних і релігійних мотивів: світове дерево, солярні мотиви і хрест.

В асортименті керамічних свічників, окрім «трійці», є одинарні (малі настільні та поставники). Настільні одинарні свічники мають широке застосування: у вжитку хатніх інтер'єрів, у різноманітних обрядових святкуваннях чи процесіях, у церковній літургії, що простежується протягом усього досліджуваного нами періоду (XIX–XXI ст.). Щодо поставників (великі інтер'єрні, напідлогові, на престольні свічники), то вони використовувалися хіба що в католицьких храмах (костелах) і в літургії, і в обрядових процесіях. Тому з середини XX ст. і до сьогодні не зустрічаємо подібних речей в асортименті виробів косівських гончарів,

Рисунок 1. Валентина Джуранюк.
Свічники

Figure 1. Candle Holder
by Valentyna Dzhuraniuk

що, безперечно, пов'язано з історико-політичними змінами в західній частині України того періоду.

Ще один цікавий керамічний виріб сакрального характеру XIX–XX ст., на який вартує звернути увагу, – це «кропильнички», які слугували винятково для інтер'єру храмів римо-католицького віросповідання. Це посудина для води, яку прикріпляли на стіну інтер'єру (притвору) костелу перед входом у храм, оскільки віруючі прихожани, згідно з церковними правилами, перш ніж зайти до храму, повинні «очистити» себе від «мирського бруду», вмокнувши пальці в воду і тільки тоді перехреститися. Традиція збереглася дотепер, але керамічних мальованих виробів, як раніше, не використовують. Артефакти сакральних виробів, зокрема і кропильничка, у значній кількості зберігаються на теренах Польщі в Краківському та Варшавському етнографічному музеях.

У дослідженнях Г. Івашків описані не менш цікаві керамічні посудини, що вживалися в церковній літургії. Це – диски (таріль з ніжкою) та чаші для ритуалів причащення та ін.). Авторка акцентує увагу, що такі вироби виготовлялися в коломийській гончарній школі. Диски, виконані в цьому закладі, на думку Г. Івашків (2012), дуже схожі за формою дискосів відомого косівського майстра О. Бахматюка.

У творах сучасних косівських майстрів релігійна тематика не тільки відродилася, але й набула нового змістового та сюжетно-

тематичного забарвлення. Серед хрестоподібних, символіко-орнаментальних елементів декору спостерігаємо наповнення сюжетів різнобарвністю нових традиційних релігійних мотивів, як-от: «Великдень», «Гайвіки», «Маланка», «Святвечір» та ін. Особливою декоративною вишуканістю та художньою довершеністю вирізняються твори відомої сучасної косівської майстрині Валентини Джуранюк, чії свічники вражають неперевершеною форм та неповторністю конфігурацій у формоутворенні цих виробів (Рис. 1).

До ікон майстриня звертається вкрай рідко, усвідомлюючи, що «це занадто відповідально, щоб не дай Бог не спотворити лика» (Гринюк, 2013, с. 11). Але ікона «Богородиця з дитям» В. Джуранюк випромінює особливу ніжність погляду святої, що свідчить про досконале володіння художницею техніками розпису.

Найбільш розповсюдженими релігійними сюжетами в творчості косівських майстрів є мотиви «Церковця», образи Св. Миколая, Богородиці, Св. Архангела Михаїла, св. Варвари, Трьох Святих та ін. (Рис. 2, 3).

Рисунок 2. Валентина Джуранюк.
Плитка «Юрій-Зміборець»
Figure 2. Tile “St. Genus the Slayer
of a Dragon” by Valentyna Dzhuraniuk

Рисунок 3. Марія Гринюк.
Декоративна тарілка «Святий Миколай»
Figure 3. Decorative Plate “Saint Nicholas”
by Mariia Hryniuk

Нині найзатребуванішими виробами сакрального змісту є свічники, оскільки вони виконуються і в житлових, громадських (барах, ресторанах) інтер'єрах, і в традиційних обрядах гуцулів. Також майстри сюжетно-тематичними мотивами на релігійну тематику оздоблюють тарелі, плитки, плесканці тощо. Такі сюжети бачимо у творах Василя Гривінського, Валентини Джуранюк, Уляни Шкром'юк, Ореста Чорного, Марії Гринюк, Людмили Якібчук.

Цікаві пошуки у формоутворенні на сакральну тематику притаманні студентським роботам відділу художньої кераміки Косівського інституту прикладного-декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв. До прикладу назвемо скульптурну композицію «Дзвони Закарпаття» (Рис. 4).

Анжеліка Гінцяк порушує актуальну проблему збереження дерев'яних церков унікального народного зодчества, що внесені до світової спадщини ЮНЕСКО. Її твір складається з понад 20-ти об'ємних архітектурних елементів, що відтворюють сакральну архітектуру Карпат. Авторка застосувала багато різних технологічних прийомів та кілька технік декорування (ліпка, різкування, ритунання, підполивний розпис).

Натомість Микола Чорний через оригінальні вишукані форми пропонує відновити традицію використовувати в літургії місцевих храмів під час храмових свят саме керамічні мальовані свічники і поставники (Рис. 5, 6).

Рисунок 4. Анжеліка Гінцяк.
Скульптурна композиція «Дзвони
Закарпаття», 2018 р.
Figure 4. Sculptural composition
“The Church Bells of Zakarpattia” by
Anzhelika Hintsiaк, 2018

Рисунок 5. Микола Чорний.
Одинарний свічник, 2019 р.
Figure 5. Single Candle Holder
by Mykola Chorny, 2019

Рисунок 6. Микола Чорний.
Обрядові свічники, 2019 р.
Figure 6. Sacramental Candle Holders
by Mykola Chorny, 2019

У проєкті майстра запропоновані ставник для жертвних свічок, поставник та нап্রেстольні одинарні свічники. Окрім технологічних і дизайнерських новацій, Микола Чорний виконує роботу в традиціях косівської мальованої кераміки.

Висновки

Отже, можна стверджувати, що глибокі традиції, вірування та етнокультура Гуцульщини загалом продовжаться і в наступних поколіннях, оскільки духовний складник глибоко збережений та активно розвивається в народній творчості, зокрема в косівській мальованій кераміці, сакральний образ якої через віки залишається таким же глибинним і самотнім.

Встановлено, що косівська мальована кераміка у творах сучасних місцевих керамістів набуває нового образного забарвлення. Близько 70-ти майстрів Косівщини залучені до творення і збереження цього виду народної творчості, який є національним надбанням і занесений до Національного переліку нематеріальної культурної спадщини України.

Унікальне мистецтво обпаленої й розмальованої глини позначені оригінальністю та неповторністю, а сакральні сюжети образною мовою. Серед асортименту виробів релігійного призначення найбільш вживаним у церковній літургії, домашньому вжитку й обрядовості був свічник (найбільшу популярність мав свічник-трійця) та «кропільнички», які слугували для інтер'єру храмів римо-католицького віросповідання.

Перспективи подальших досліджень стосуються вивчення технологічних прийомів і технік декорування, що застосовуються сучасними майстрами косівської кераміки.

Список використаних джерел

- Арсенич, П.І., Базак, М.І., Болтарович, З.Є., Глушко, М.С., Гонтар, І.О. ... Яремко, В.І. (1987). *Гуцульщина: Історико-етнографічне дослідження*. Київ: Наукова думка.
- Гоберман, Д.Н. (1980). *Искусство гуцулов*. Москва: Советский художник.
- Гринюк, М.М. (2013). *Образний світ Валентини Джуранюк*. Чернівці: Друк-Арт.
- Гринюк, М.М. (2014, 20 травня). Косівська мальована кераміка в реаліях сьогодення. *Кафедра дизайну Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв*. Взято з <https://artkipdm.kosiv.org.ua/2014/05/20/989/>.
- Івашків, Г. (2012). Кераміка в ритуалі божественної літургії. *Народознавчі зошити*, 3, 497-516.
- Колупаєва, А. (2012). До історії церковно-обрядової кераміки в Україні (XI – поч. XXI ст.). *Народознавчі зошити*, 3, 469-496.

- Лашук, Ю.П. (1956). *Гуцульська кераміка*. Київ: Державне видавництво літератури з будівництва і архітектури УРСР.
- Пацай, Т. (2018). Етнографічні експедиції товариства приятелів Гуцульщини. *Народознавчі зошити*, 1, 112-124.
- Скаченко О.О., & Гринюк, М.М. (2016). *Косівська мальована кераміка як феномен української культури*. Київ: Видавничий центр КНУКіМ.
- Слободян, О.О. (Упоряд.). (1982). *Павлина Цвілик: Альбом*. Київ: Мистецтво.
- Слободян, О.О. (2017). Керамічне виробництво в археологічних пам'ятках Прикарпаття. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*, 33, 5-13.

References

- Arsenyuk, P.I., Bazak, M.I., Boltarovich, Z.Ye., Hlushko, M.S., Hontar, I.O. ... Yaremko, V.I. (1987). *Hutsulshchyna: Istoryko-etnografichne doslidzhennia [Hutsulshchyna: Historical and Ethnographic Study]*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Goberman, D.N. (1980). *Iskusstvo gutculov [Hutsuls art]*. Moscow: Sovetskii khudozhnik [in Russian].
- Hryniuk, M.M. (2013). *Obraznyi svit Valentyny Dzhuraniuk [Valentyna Dzhuranyuk's visual world]*. Chernivtsi: Druk-Art [in Ukrainian].
- Hryniuk, M.M. (2014, May 20). Kosivska malovana keramika v realiiakh sohodennia [Kosiv painted ceramics in the realities of today]. *Kafedra dyzainu Kosivskoho instytutu prykladnoho ta dekoratyvnoho mystetstva Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv*. Retrieved from <https://artkipdm.kosiv.org.ua/2014/05/20/989/> [in Ukrainian].
- Ivashkiv, H. (2012). Keramika v rytuali bozhestvennoi liturhii [Ceramics in the Divine Liturgy Ritual]. *Narodoznavchi zoshyty*, 3, 497-516 [in Ukrainian].
- Kolupaieva, A. (2012). Do istorii tserkovno-obriadovoi keramiky v Ukraini (XI – pochatku XXI st.) [On the history of church-ceremonial ceramics in Ukraine (11th– early 21st centuries)]. *Narodoznavchi zoshyty*, 3, 469-496 [in Ukrainian].
- Lashchuk, Yu.P. (1956). *Hutsulska keramika [Hutsuls ceramics]*. Kyiv: Derzhavne vydavnytstvo literatury z budivnytstva i arkhitektury URSR [in Ukrainian].
- Patsai, T. (2018). Etnografichni ekspedytsii tovarystva priyateliv Hutsulshchyny [Ethnographic expeditions of the Society of Friends of Hutsulshchyna]. *Narodoznavchi zoshyty*, 1, 112-124 [in Ukrainian].
- Skachenko O.O., & Hryniuk, M.M. (2016). *Kosivska malovana keramika yak fenomen ukraïnskoi kultury [Kosiv painted ceramics as a phenomenon of Ukrainian culture]*. Kyiv: KNUKіM Publishing [in Ukrainian].
- Slobodian, O.O. (Comp.). (1982). *Pavlyna Tsvilyk: Albom*. Kyiv: Mystetstvo [in Ukrainian].
- Slobodian, O.O. (2017). Keramichne vyrobnytstvo v arkhеологічних пам'ятках Prykarpattia [Ceramic production at the archaeological sites of Prykarpattia]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv*, 33, 5-13 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 15.10.2019

САКРАЛЬНИЙ ОБРАЗ КОСОВСКОЙ РИСОВАННОЙ КЕРАМИКИ

Гринюк Мария Николаевна^{1а},
Черный Николай Орестович^{2б}

¹Кандидат искусствоведения, доцент,

²Аспирант, мастер художественной керамики,

^аКосовский институт прикладного декоративного искусства Львовской национальной академии искусств, Косов, Украина,

^бНациональная академия изобразительного искусства и архитектуры, Киев, Украина

Цель исследования – выяснить среди орнаментально-сюжетной палитры росписей в косовской рисованной керамике сакральное образное содержание тематических сюжетных композиций; отразить этапы развития этого жанра в декорировании косовской расписной керамики. В методологии исследования используется метод сравнительного анализа форм, способов декорирования и предназначения изделий XIX–XXI веков. Научная новизна. Впервые локализована сюжетная палитра росписей в косовской рисованной керамике в контексте сакральной

тематики, поскольку эта тема еще на рассматривалась в искусствоведении как отдельная проблема. Акцентируется внимание на особенностях художественной росписи керамических изделий в зависимости от назначения и применения их в литургии православных или католических храмов и в оформлении домашних интерьеров. Выводы. Выявлено, что сакральная тематика в рисованной керамике города Косов (Ивано-Франковская область) имела широкое распространение и стала востребованной в середине XIX – в начале XXI в. Особенное образное содержание изделия религиозного характера получили сегодня. В большинстве случаев они предназначены для украшения жилищных интерьеров или являются подарочными вещами, сувенирами. Среди ассортимента изделий религиозного назначения наиболее применяемым в церковной литургии, домашнем обиходе и обрядности был подсвечник (наибольшую известность имел подсвечник-троица) и кропило, которые служили для оформления интерьера храмов римско-католического вероисповедания. Другие сакральные изделия (иконы, миски с изображением святых) изготавливались для домашнего интерьера и были неканоническими. Гуцульская рисованная керамика в произведениях современных местных керамистов приобрела новую образную окраску.

Ключевые слова: расписная керамика; косовские мастера; сакральная тематика; изразцы; иконопись; сюжетные композиции; этноискусство Гуцульщины

THE SACRAL IMAGE OF THE KOSIV PAINTED CERAMICS

Mariia Hryniuk^{1a}, Mykola Chornyi^{2b}

¹*PhD in Art History, Associate Professor,*

²*PhD student, Art Pottery Artist,*

^a*Kosiv Institute of Applied and Decorative Arts,
Lviv National Academy of Arts, Kosiv, Ukraine,*

^b*National Academy of Visual Arts and Architecture,
Kyiv, Ukraine*

The purpose of the article is to point out the sacral image content of thematic series of compositions within the painting palette of ornaments and plots in the Kosiv painted ceramics; to reflect the stages of the development of this genre in decoration with the Kosiv painted ceramics. The research methodology applies the method of comparative analysis of forms, decorating techniques and ware destination of the 19th – early 21st centuries. The scientific novelty. For the first time, the attempts are made to pay attention to the localization of the topical palette of painting in Kosiv painted ceramics in the context of sacral themes since this topic has not been thought of as a separate issue in art criticism. Attention has been focused on the features of the artistic painting of ceramic wares, depending on the destination and use of them in the liturgy of Orthodox or Catholic churches and in the home interior designs. Conclusions. It was revealed that sacred themes in the painted ceramics of the Kosiv city (Ivano-Frankivsk oblast) were widespread and became popular in the middle of the 19th – 21st centuries. Nowadays the wares of sacral character are getting a particular image content. Commonly, they are designed to decorate the interiors or are presents and souvenirs. Among the religious products line, the most prominent and commonly used in the church liturgy, household and ritual were the candlestick (the most popular was the candlestick-trinity) and the “aspergillum” that served as interiors of Roman Catholic temples. Other sacred items (icons, bowls depicting the saints) were made for the home interior, they were non-canonical. Hutsul hand-drawn ceramics in the works of modern local ceramists have acquired a new figurative colour.

Keywords: painted ceramics; Kosiv’s artists; sacral themes; ceramic tile; iconography; topical compositions; the ethno art of Hutsulshchyna